

Aan Provinciale Staten

ONDERWERP	Wijziging Beleidsregels Natuur en Landschap provincie Utrecht 2017 ten behoeve van het pre-SoortenManagementPlan	TELEFOONNUMMER	+31621124651
DATUM	22-02-2022	E-MAILADRES	wendy.van.poppel@provincie-utrecht.nl
DOCUMENTNUMMER	UTSP-1204204527-1349	DOMEIN/OPGAVE	LLO
VAN	Wendy van Poppel	TEAM	NEL
NUMMER PS	PS2022RGW	PORTEFEUILLEHOUDER	Sterk
COMMISSIE	Ruimte, Groen en Water/Wonen		
BIJLAGEN	<ol style="list-style-type: none">1. Rapportage "Natuurvriendelijk isoleren door particulieren onder het pre-SMP"2. Bijlagenboek adviesrapporten bij rapportage "Natuurvriendelijk isoleren door particulieren onder het pre-SMP"3. Besluit wijziging Beleidsregels Natuur en Landschap provincie Utrecht 20174. Toezichtplan pre-SMP Regionale UitvoeringsDienst (RUD)		

Geachte dames en heren,

Essentie / samenvatting:

Om onze verantwoordelijkheid voor de instandhouding van soorten en hun leefgebieden op grond van de Wet natuurbescherming (Wnb) goed in te kunnen vullen en tegelijkertijd uitvoering te kunnen geven aan onze ambities op het gebied van energietransitie en woningbouw, hebben wij het stimuleren van gemeente-brede, gebiedsgerichte ontheffingen in 2017 opgenomen in ons beleid. Gebiedsgerichte ontheffingen kunnen aangevraagd worden op basis van een gemeentelijk Soortenmanagementplan (SMP), dat minimaal jaarrond onderzoek vraagt. Om in deze onderzoeksperiode al met de verduurzaming van particuliere woningen te kunnen starten, kan worden gewerkt volgens de nieuw ontwikkelde pre-SMP methodiek. Wij stellen hierbij als voorwaarde dat er een opdracht voor onderzoek voor een regulier SMP is verstrekt. Hiermee kunnen particuliere, grondgebonden woningen tijdens de periode van het SMP-onderzoek geïsoleerd worden, mits dit natuurvriendelijk gebeurt door doden te voorkómen en verblijfplaatsen te behouden. Deze methodiek voegen wij toe aan de Beleidsregels Natuur en Landschap provincie Utrecht 2017 als vaste gedragslijn voor ontheffingsaanvragen voor een pre-SMP op grond van de Wnb.

Inleiding:

Met de komst van de Wet natuurbescherming (Wnb) in 2017 hebben wij als provincie nieuwe taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden gekregen. Dit onder andere op gebied van de vergunningverlening en handhaving bij ruimtelijke ingrepen in relatie tot beschermde soorten en hun leefgebied. Kortgezegd verbiedt de Wnb onder meer

het doden en verstoren van beschermde diersoorten en het wegnemen van hun verblijfplaatsen. Het is als bevoegd gezag onze verantwoordelijkheid om de gunstige “staat van instandhouding” van de populaties van deze soorten te waarborgen. Onder de door de Wnb beschermde soorten vallen onder andere vleermuissoorten, huismussen en gierzwaluwen; de zogenoemde “gebouwbewonende soorten”. Zij verblijven in Nederland doorgaans in spouwmuren en/of onder daken.

Het op grote schaal laten isoleren van deze spouwmuren en daken maakt deel uit van onze provinciale ambities zoals opgenomen in het programmaplan Energietransitie 2020-2025 (januari 2020) en het landelijke Klimaatakkoord (2019). Deze handelingen zijn echter gebonden aan de vereisten van de Wnb omdat hiermee vleermuizen en vogels gedood of verstoord kunnen worden en de verblijfplaatsen na isolatie niet meer toegankelijk zijn. Het tijdspad om met een reguliere Wnb-ontheffing te kunnen isoleren is, vanwege de eisen die aan een ontheffing gesteld worden, dermate lang (circa 1 jaar) dat een snelle uitvoering van de energietransitie onder druk staat. Daarnaast achten wij de kosten voor ecologisch onderzoek voor individuele, particuliere woningeigenaren (€5000-€7000) onevenredig hoog in vergelijking tot de kosten van de isolatie zelf (€1000-€2500). Daar komt bovendien bij dat deze vereisten voor velen onbekend zijn, en er dus dagelijks vele woningen zonder enige notie van de aanwezige beschermde diersoorten, geïsoleerd worden.

In de Natuurvisie en het Beleidskader Wet natuurbescherming 2017 heeft u de mogelijkheid van een gebiedsgerichte ontheffing op basis van een SoortenManagementPlan (SMP) al verankerd als lange termijn oplossing voor dit probleem.

Een SMP is een gemeente-breed biodiversiteitsplan op basis van grootschalig populatieonderzoek in het veld. Op basis hiervan neemt de gemeente maatregelen om populaties langdurig te beschermen en te vergroten middels extra maatregelen (ook bekend als een “plus”). Op basis hiervan kan een gebiedsgerichte ontheffing met een geldigheid tot 10 jaar worden aangevraagd. Tijdens de looptijd van deze ontheffing monitort de gemeente het effect op populaties en de in gebruik name van compensatievoorzieningen. De gemeente kan vervolgens de gebiedsgerichte ontheffing doorschrijven naar individuele inwoners, maar ook naar woningcorporaties, die dan doorgaans geen extra onderzoek meer hoeven te doen of een ontheffingsprocedure hoeven te doorlopen. Dit bespaart particulieren, woningcorporaties en andere instellingen veel tijd en geld én de biodiversiteit wordt hierdoor langdurig beschermd en versterkt.

Aan een SMP is echter ook een langdurig ecologisch onderzoek verbonden en het duurt circa 2 jaar voordat de gebiedsgerichte ontheffing verleend kan worden. Om tijdens deze onderzoeksperiode toch te kunnen starten is door ons, mede op verzoek van meerdere gemeenten, de **pre-SMP methodiek** ontwikkeld. Een methodiek die rekening houdt met de uitgangspunten van de Wnb en dus het doden en verstoren voorkomt en verblijfplaatsen behoudt, maar tegelijkertijd tegemoetkomt aan de gewenste uitvoering van de isolatie-opgave en energietransitie. Op basis van een pre-SMP kan een gebiedsgerichte ontheffing verleend worden voor de duur van het ecologisch SMP-veldonderzoek (twee jaar). Tijdens dit veldonderzoek worden de verkregen onderzoeksgegevens toegevoegd aan het pre-SMP. Om de methodiek in het beleid te verankeren zijn de Beleidsregels Natuur en Landschap provincie Utrecht 2017 (BNL) gewijzigd.

Bij de ontwikkeling van de pre-SMP methodiek was ons uitgangspunt dat uw lange termijn doel uit de Natuurvisie, het opstellen van een SMP, niet ondermijnd zou worden. De pre-SMP methodiek mag slechts voor een tijdelijke periode en voor een beperkt percentage van de woningen worden ingezet en aansluitend moet er een SMP zoals door u beschreven in de Natuurvisie in werking treden. Daarom is aan het gebruik van de pre-SMP methodiek en de bijbehorende gebiedsgerichte ontheffing de voorwaarde verbonden dat gestart moet worden met het veldonderzoek voor een volwaardig SMP. Wanneer hieraan niet voldaan wordt, wordt de ontheffing op basis van een pre-SMP niet verstrekt dan wel ingetrokken.

De pre-SMP methodiek is nieuw en uniek in Nederland. Het probleem van de enerzijds gewenste verduurzaming van woningen en anderzijds de wettelijke bescherming van kwetsbare soorten is al jarenlang bekend. Een structurele en werkbare oplossing voor deze problematiek is echter nog niet gevonden. Wij hebben met het ontwikkelen van de pre-SMP methodiek een duidelijke voortrekkersrol vervuld. Hiermee wordt wel onontgonnen -

juridisch en ecologisch- terrein verkend. Er is nog geen specifieke jurisprudentie voorhanden die hierop volledig van toepassing is.

Graag leggen wij de pre-SMP methodiek en bijbehorende beleidsregels ter kennisneming aan u voor. Wij verbinden hiermee onze belangen, ambities en verantwoordelijkheden op het gebied van verduurzaming en biodiversiteit.

Toelichting:

De methodiek is gebaseerd op een andere interpretatie van de vereisten in de wet dan nu gangbaar is bij ontheffingverlening. Wij hebben dit verankerd in ons beleid middels een wijziging van de BNL. Deze methodiek is nog niet getoetst in de praktijk of in een rechtszaal. Omdat beleidsregels op basis van de Awb niet openstaan voor bezwaar, betekent dit dat naar aanleiding van de ontheffingen die op basis van hiervan verleend worden, bezwaren ingediend zullen worden. De nieuwigheid van de systematiek en het ontbreken van jurisprudentie op het gebied van pre-SMP's, maken dat de uitkomst en afloop van bezwaarprocedures hierover onzeker is.

Vervolgprocedure / voortgang:

Het vaststellen dan wel wijzigen van Beleidsregels valt onder de verantwoordelijkheid en bevoegdheid van ons college. Het bijgevoegde wijzigingsbesluit is door ons vastgesteld op 22-02-2022 en is, na publicatie in het provinciaal blad, in werking getreden op 24-02-2022. Graag leggen wij het wijzigingsbesluit met bijlagen ter kennisneming aan u voor.

Gedeputeerde Staten van Utrecht,

Voorzitter,
mr. J.H. Oosters

Secretaris,
mr. drs. A.G. Knol-van Leeuwen